

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Jméno a příjmení účastníka cesty	Hana Nová
Pracoviště – dle organizační struktury	KFS/OS/OP 1.2. 4.
Pracoviště – zařazení	Oddělení periodik, vedoucí odd.
Důvod cesty	Účast na 15. mezinárodní (evropské) konferenci o knihovnických konsorciích (ICOLC)
Místo – město	Vilnius
Místo – země	Litva
Datum (od-do)	12. 10. – 17. 10. 2013
Podrobný časový harmonogram	12. 10. - 18.20 hod. odlet z Prahy, přestup ve Frankfurtu 23.40 hod. přilet do Vilnius, ubytování 13. 10. - 17.00 hod. prohlídka Univerzitní knihovny ve Vilnius 19.00 hod. oficiální zahájení konference v Univerzitní knihovně 14. 10. - 16. 10. – účast na konferenci 17. 10. - 14.50 hod. odlet z Vilnius, přestup ve Frankfurtu 18.15 hod. přilet do Prahy
Spolucestující z NK	-----
Finanční zajištění	NK ČR, fy EBSCO (konferenční poplatek)
Cíle cesty	Účast na 15. mezinárodní (evropské) konferenci knihovnických konsorciích (ICOLC) .
Plnění cílů cesty (konkrétně)	Získání přehledu o nejnovějších trendech v rozvoji evropských knihovnických konsorciích .

Zpráva je pracovníkem do mezinárodního oddělení předložena nejpozději při vyúčtování cesty do 2 týdnů po jejím ukončení. Bez cestovní zprávy nebude provedeno vyúčtování. Při výjezdu více pracovníků na tutéž služební cestu s tímž programem lze odevzdat společnou cestovní zprávu.

Program a další podrobnější informace

Již patnáctý ročník Konference evropských knihovnických konsorcií ICOLC probíhal ve dnech 13. až 16. října 2013 v litevském hlavním městě Vilnius. Pořadatelem konference bylo litevské konsorcium vědeckých knihoven LMBA (<http://www.lmba.lt/en>) a Univerzitní knihovna ve Vilniju (<http://www.mb.vu.lt/en>). Konference se konala převážně v nové budově Univerzitní knihovny – Scholarly Communication and Information Centre (<http://www.mb.vu.lt/en/node/1756>), která byla zprovozněna v únoru letošního roku a která plně odpovídá moderním prostorovým požadavkům pro studenty/uživatele a zároveň nabízí široké spektrum nových služeb (volný výběr, studijní zóny, studijní místa a učebny apod.). Na jednání konference přijelo 67 zástupců 16 evropských konsorcií a představitelé konsorcií z USA, Kanady, Japonska a Jižní Afriky. Účastníků bylo oproti předchozím rokům méně, bohužel i v knihovnictví se projevila finanční krize a to zejména v Řecku, Španělsku a Portugalsku.

Konference měla 3 stěžejní témata – informace z konsorcií, open access a ebooky. Součástí konference byla také prezentace společnosti American Institute of Physics, producenta databáze 17 nejdůležitějších titulů z fyziky a více než 1 500 konferenčních sborníků. Na konferenci byla pozvána také American Chemical Society, zúčastnila se však pouze americké konference knihovnických konsorcií. S výsledkem vyjednávání za některá evropská konsorcia (Rusko, Německo) účastníky seznámila zástupkyně bavorského konsorcia.

Jako již v předchozích letech, na úvod konference byly prezentovány statistické přehledy porovnání cen databází, rok 2012 a 2013, porovnání meziročních nárůstů apod. Tyto informace jsou neveřejné, mají pomáhat zástupcům konsorcií při vyjednávání cen licencí. O aktuální situaci, především o vyrovnávání se s finanční krizí, informovali zástupci konsorcií z Turecka, Norska, Litvy a Holandska. V několika případech došlo k ukončení některých licenčních smluv (Turecko, Norsko), problematické je také čerpání peněz z fondů Evropské unie (Litva), diskutovány jsou meziroční nárůsty cen a problematika obsahu databází v souvislosti s tituly open accessu (Holandsko). Ekonomická krize zasáhla také do řešení francouzského projektu ISTEEX (<http://www.istex.fr/?Presentation>), zaměřeného na vytvoření národní digitální knihovny. Na rok 2013 měli francouzské akademické knihovny snížený rozpočet o 9%. Severské země se dohodly na velmi úzké vzájemné spolupráci, na společném postupu při vyjednávání licencí a sdílení zkušeností. Intenzivně se věnují sledování statistik využívání databází až k jednotlivým titulům a vyhodnocování ceny článků. Zástupce Velké Británie informoval o přípravě rozšíření znalostní databáze britských knihoven (Knowledge Base) na Global Open Knowledge Base (GOKb, <http://gokb.org/>). Tato databáze by měla obsahovat

Zpráva je pracovníkem do mezinárodního oddělení předložena nejpozději při vyúčtování cesty do 2 týdnů po jejím ukončení. Bez cestovní zprávy nebude provedeno vyúčtování. Při výjezdu více pracovníků na tutéž služební cestu s týmž programem lze odevzdat společnou cestovní zprávu.

Program a další podrobnější informace

informace o dostupných knihovních jednotkách, konsorciích a licencích, otevřených repozitářích a elektronických zdrojích. V současné době jsou řešeny problémy se strukturou dat, duplicitami a požadavky na sdílení služby. Velmi zajímavá byla přednáška zástupkyně bavorského konsorcia, kde se v současné době zabývají problematikou přehodnocení a znovu stanovení výše konsorcionálních poplatků pro různé typy knihoven. O procesu výběru a hodnocení discovery systému informovala zástupkyně portugalského konsorcia. Poprvé se evropské konference ICOLC zúčastnil zástupce maďarského konsorcia. Představitelem tohoto konsorcia je Maďarská akademie věd, na získávání a zpřístupňování elektronických informačních zdrojů je v Maďarsku národní program, regulovaný přímo vládou. V současné době mají uzavřeny licenční smlouvy na 22 databází, členy konsorcia jsou kromě Akademie věd se 16 institucemi také vysokoškolské a univerzitní knihovny a další knihovny např. muzeí, nemocnic apod. V kanceláři konsorcia pracuje 6 zaměstnanců.

V rámci informací o konsorciích a jejich projektech byl také zmíněn program VaVpl v České republice.

Blok přednášek zaměřený na volný přístup (open access) byl zahájen zprávou vypracovanou Evropskou komisí za roky 2004-11. Byly sledovány články dostupné jako open access v různých oborech, podle očekávání došlo k nárůstu z 38% na 44%. Protože jsou články open access publikovány u různých vydavatelů, nastává pro knihovny nová situace a je požadována změna u finančního modelu na předplatné. Problematika open access je mnohdy řešena v různých projektech i s podporou Evropské unie (např. Francie), řeší se otázky platby a jejich výše autorům, záležitosti „green“ a „gold“ open access, je očekáván nárůst v publikování vědeckých článků především ze strany autorů z Číny nebo Indie.

Projekty na přístup k elektronickým knihám ebook přestavilo finské konsorcium, které do projektu zařadilo ebooky ve finštině a švédštině. Deset titulů bylo pro veřejné knihovny, kterých se přihlásilo 264 a 7 titulů bylo vybráno pro 23 odborných technicky zaměřených institucí. Využívání však bylo nižší, než se očekávalo. Podobně byl zaměřený projekt na ebooky ve velké Británii, pro 5 odborných knihoven bylo od 7 vydavatelů zakoupeno 118 ebooků, avšak 49 titulů nebylo vůbec využito. Cena nákupu multilicence na ebooky byla sice nižší, ale s vydavateli bylo velice složité vyjednávání. Balíčky ebooků vybrané na základě tendru mají na 3 roky k dispozici také ve skotských knihovnách a ve Francii si na jednání s vydavateli a zpřístupňování ebooků zvolili providera.

V roce 2014 se bude konference ICOLC konat v Lisabonu, pořadatelem bude portugalské konsorcium b-on (<http://www.b-on.pt/>).

Zpráva je pracovníkem do mezinárodního oddělení předložena nejpozději při vyúčtování cesty do 2 týdnů po jejím ukončení. Bez cestovní zprávy nebude provedeno vyúčtování. Při výjezdu více pracovníků na tutéž služební cestu s týmž programem lze odevzdat společnou cestovní zprávu.

Přivezené materiály	Výroční zpráva univerzitní knihovny ve Vilniusu za r. 2012 Publikace: Vilnius University Library Předáno do Knihovny Knihovnického institutu
Datum předložení zprávy	26. 11. 2013
Podpis předkladatele zprávy	Nová <i>Nová</i> /
Podpis nadřízeného	Datum: 26. 11. 2013 Podpis: Huňová <i>Huňová</i>
Vloženo na Intranet	Datum: 26. 11. 2013 Podpis: Holancová
Přijato v mezinárodním oddělení	Datum: 26. 11. 2013

Zpráva je pracovníkem do mezinárodního oddělení předložena nejpozději při vyúčtování cesty do 2 týdnů po jejím ukončení. Bez cestovní zprávy nebude provedeno vyúčtování. Při výjezdu více pracovníků na tutéž služební cestu s týmž programem lze odevzdat společnou cestovní zprávu.